

Lengyel emlékhelyek nyomában

A Dunakanyarban és az Ipoly mentén

Az *Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület* májusban a Dunakanyarban és az Ipoly mentén kereste föl a II. világháborús lengyel menekülttáborok helyszíneit, emlékhelyeit. A hajnali indulás után *Vácra*, a Dunakanyar egyik jelentős városába érkezünk. A rövid sétán Szent Hedvigre, a Dunakanyar védőszentjére, az Eötvös utcai óvoda falán levő emléktáblánál pedig a lengyel menekültekre emlékeztünk, elsősorban a lengyel zsidó gyerekekre, akiknek óvodájuk, iskolájuk működött ott.

Ezek után *Márianosztrára* vezetett az utunk, ahol egy pálos atya bemutatta a rendjüket és a templomot. Nagy Lajos királyunk és leánya, Szent Hedvig lengyel királynő emlékére elmondtunk egy imát. Nagyborzsöny Árpád-kori – Szent Istvánnak szentelt – „kistemplomában” *Gyócsi Évike* várt bennünket, aki nagy szeretettel mutatta be a gyönyörű, románkori templomot.

Vámosmikolán a volt határórlaktanya falán levő emléktáblánál emlékeztünk ismét a menekültekre, köztük *Jan Stolarskira*, *Grzegorz Łubczyk*, volt magyarországi lengyel nagykövet apósára, akinek lánya ma is sokat foglalkozik a magyar emlékhelyekkel, feldolgozva azok történetét. *Dániel Erzsébet*tal, a Limes-Anavum Regionális Honismereti Társulás elnökével *Párkányban* a Sobieski-emlékműnél találkoztunk. A Társulásnak köszönhető, hogy ma létezik ez az emlékhely az 1683. évi párkányi csata hősei, kiemelten *Jan Sobieski* tiszteletére. A szobor körüli egyik kövön *Andrzej Przewoźnik*ről – a szmolenszki repülőkatasztrófában elhunyt történészről –, a szobor felállítása támogatójáról, de a második világháborús lengyel menekültekről is megemlékeznek. Mi is fejet hajtottunk az összes olyan lengyel emléke előtt, akik összekötnek bennünket!

Az Esztergomot és Párkányt 2001 óta (ismét) összekötő hídon átmentünk az első magyar királyi székhelyre, ahol a szálláshelyünk is volt. A második napon megkoszorúztuk az esztergomi Sobieski-emlékművet is, majd a várba és a bazilikába vezető úton érintettük a *Balassi Bálint* és *dr. Etter Jenő* polgármester emléktábláját. Ez utóbbit az előző napi sétán többen megtalálták, és fölhívták rá a figyelmet. Mikor odaértünk, és elolvastuk a szöveget, rögtön elkészítettünk egy kis megemlékező táblácskát. Másnap kaptunk a családtól egy köszönőlevelet, amiben arról írtak, mennyire jól esett nekik a mi gesztusunk, mert eddig sokszor fájdalmas, negatív események fűződtek az emléktáblához (a nemzeti szalag, koszorú leszedése stb.) Azt gondolom, ez az apró figyelmesség nekik (és nekünk is) felejthetetlen volt.

Esztergomban a csapat egyik része szentmisén vett részt a bazilikában, a másik pedig a felújított vármúzeumot látogatta meg. Ezt követően a *dömösi templom* oldalában levő emléktáblánál mondtunk el egy imát a lengyel menekültekért és befogadóiért, majd a prépostsági altemplomban emlékeztünk az Árpád-házi királyokra. A dunabogdányi fenséges, közös ebéd (Forgó étterem) után Leányfalun találkoztunk *Adorján András* alpolgármesterrel és *Bedő Szilvia* könyvtáros-helytörténésszel, akik ránk áldozták a vasárnap délutánjukat. Bemutatták a falut, illetve a lengyel menekültek emlékhelyét a *Szent Anna-templomban*.

A két nap alatt képet kaptunk a Dunakanyar és az Ipoly mente egykori lengyel menekültjeinek sorsáról. Végigjártuk a Duna bal, majd jobb partját is, érintettük az Ipolyt, így valóban elmondhatjuk, hogy a menekülttáborok ottani részét is föltérképeztük.

A magyarországi utjaink során lassan teljessé válik a kép: bejártuk már Dél-Magyarország, Somogy, Zala, Veszprém, Vas, Győr, Komárom megye emlékhelyeit, de a Zemplént, a Bodrog mentét is. Vannak ugyan még föltáratlan területek, de ezeket is meg fogjuk ismerni!

Bazsoné Megyes Klára
(A *Polonia Wegierska* nyomán)